

Forum Standaardisatie Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den HaagPostbus 96810
2509 JE Den Haagwww.forumstandaardisatie.nl

notitie

FORUM STANDAARDISATIE

Betreft:	Intake-advies voor VISI		
Datum:	23 mei 2014	Versie	1.0
Bijlagen:			

Bijlagen: -

Advies

Conclusie:

Het Forum Standaardisatie wordt geadviseerd om VISI versie 1.4 in procedure te nemen voor de lijst voor 'pas toe of leg uit'. En te toetsen of de status 'uitstekend beheer' van toepassing is op CROW.

Aangezien versie 1.4 van VISI een kleine wijziging betreft van de huidige versie op de lijst en hiervoor al een uitvoerige consultatie is uitgevoerd, wordt geadviseerd om voor een lichtere toetsing te kiezen. Het advies is om aan te sluiten bij de beheerstructuur van CROW (de VISI Technische Commissie in combinatie met het VISI Gebruikerscomité) en/of individueel enkele stakeholders en betrokkenen te interviewen en geen separate expertbijeenkomst te organiseren.

Korte toelichting:

De aanmelding van versie 1.4 van de standaard wordt ondersteund door verschillende gemeenten (Rotterdam, Den Haag, Groningen, Amsterdam, Breda, Leiden, Den Bosch, Haarlemmermeer), provincie Gelderland, ProRail, Rijksgebouwendienst, Dienst Vastgoed Defensie, Rijkswaterstaat en Waterschap Scheldestromen.

VISI is een open standaard, die zich richt op digitale communicatie tussen partijen in een bouwproject. Met behulp van VISI wordt bepaald wanneer (proces) wie (rol) wat (informatie) aan wie (rol) aanlevert.

De standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname. Op voorhand is wel één tijdsprobleem te verwachten. Versie 1.4 is nog niet geïmplementeerd en gebruikers hebben nog geen ervaring op kunnen doen met het gebruik van VISI versie 1.4. CROW wordt opgeroepen om via een

'pilot' (of anderszins) aan te tonen dat digitale communicatie tussen partijen in een bouwproject kan worden afgehandeld met VISI versie 1.4. Op 30 juni a.s. is er een TC-vergadering en op 27 juni a.s. een Kerngroep. De indiener zal de 'pilot' daar aan de orde stellen. Een alternatief is om een half jaar te wachten met het plaatsen van de nieuwe versie op de lijst en alleen te toetsen op 'uitstekend beheer'.

Datum
23-05-2014

VISI 1.4 kent samenhang met HTTPS, SOAP, XML en SSL/TLS. Dit is niet van invloed op de toetsing.

Toelichting

1. Aanmelding, intakegesprek en toetsingsprocedure

Op 16 april 2014 is door Paul Jansen van CROW een melding ingediend, betreffende een nieuwe versie van VISI voor de lijst voor 'pas toe of leg uit'.

Op 12 mei 2014 heeft een intakegesprek plaatsgevonden met de aanmelder. In dit gesprek is de aanmelding doorgenomen. Hierbij is gekeken of alle basisinformatie aanwezig is en of de standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname. Daarnaast is vooruitgeblikt op de procedure.

2. Korte beschrijving standaard

Waar gaat de standaard over?

VISI is een open standaard, die zich richt op digitale communicatie tussen partijen in een bouwproject. Met behulp van VISI wordt bepaald wanneer (proces), wie (rol), wat (informatie) aan wie (rol) aanlevert. Denk bijvoorbeeld aan het geven van opdrachten, het aanleveren van tijdschema's, het opleveren van resultaten en het melden van afwijkingen.

Om VISI te kunnen toepassen is VISI compatibele software nodig. Deze is te koop bij leveranciers wier software van CROW het 'VISI-keurmerk' heeft gekregen. CROW, als de beheerder van VISI namens de bouwsector, laat die software toetsen door TNO. De verschillende software moet op de juiste wijze VISI-berichten (van elkaar) kunnen verwerken en dus interoperabel zijn. VISI-gebruikers zijn daardoor niet afhankelijk van één leverancier.

Doel van VISI is om de transparantie en traceerbaarheid van het bouwproces te vergroten en hiermee de kwaliteit en efficiency te vergroten, alsmede de doorlooptijd te verkorten. Uiteindelijk draagt dit dan bij aan de kosten- en procesbeheersing van bouwprojecten.

Wie beheert de standaard?

De standaard wordt beheerd door CROW.

Waarom is de standaard aangemeld voor pas toe of leg uit?

Versie 1.3 van de standaard – en daarvoor versie 1.2 – is al opgenomen op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Dit heeft geleid tot een toegenomen interesse

van zowel de (semi-)overheid als het bedrijfsleven in de standaard. Het gebruik van VISI heeft echter nog niet de omvang die nodig is om de standaard als gangbaar (de facto standaard) te kunnen beschouwen. Er is nog een te zeer beperkte groep aanbieders. Verder wordt de standaard op dit moment vaak toegepast in de grond-, weg- en waterbouw (GWW-sector) en minder in de burger- en utiliteitsbouw (B&U-sector). Opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst is daarom het passende middel om de adoptie van de standaard verder te bevorderen.

Datum
23-05-2014

(zie ook: 8. *Functionele use case*)

3. Criteria voor inbehandelname

Om een standaard in behandeling te nemen moet de standaard vallen binnen de scope van de lijsten. Hiervoor gelden drie criteria:

1. Is de standaard toepasbaar voor elektronische gegevensuitwisseling tussen (semi-)overheidsorganisaties en bedrijven, tussen (semi-)overheidsorganisaties en burgers of tussen (semi-)overheidsorganisaties onderling?

Ja, met dien verstande dat een (semi-)overheidsorganisatie of bedrijf de gewenste VISI-communicatie met burgers zelf zal moeten faciliteren, bijvoorbeeld via een SAAS-omgeving. Van een burger mag immers niet worden verwacht dat hij VISI-software zal aanschaffen.

2. Zijn het beoogde functioneel toepassingsgebied en het organisatorisch werkingsgebied van de standaard voldoende breed om substantieel bij te dragen aan de interoperabiliteit van de (semi-)overheid?

Ja. VISI is algemeen toepasbaar, ook binnen het werkgebied van de (semi)overheid.

3. Is het zinvol de standaard op te nemen, gezien het feit dat deze niet al wettelijk verplicht is voor het beoogde functioneel toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied?

Ja. Een wettelijke verplichting bestaat niet. De 'pas-toe-of-leg-uit'-lijst kan helpen om de adoptie van de standaard verder te bevorderen.

Conclusie

De standaard voldoet aan de criteria voor inbehandelname.

4. Toetsing kansrijkheid procedure

Het Forum Standaardisatie wil voorkomen dat er standaarden in procedure worden genomen, waarvan bij voorbaat al bekend is dat deze in de expertronde of consultatieronde zullen stranden op één van de inhoudelijke criteria. Daarom heeft de procedurebegeleider de beantwoording van de criteriavragen nagelopen, waar mogelijk zelf aangevuld en vervolgens besproken met de indiener.

1. Open standaardisatieproces

De ontwikkeling en het beheer van de standaard moeten op een open, onafhankelijke, toegankelijke, inzichtelijke, zorgvuldige en duurzame wijze zijn ingericht.

Datum
23-05-2014

Enkele bijzonderheden:

- Het specificatiedocument en de documentatie over het ontwikkel- en beheerproces zijn gratis en voor eenieder te downloaden van de VISI-website. De standaard is beschikbaar onder de Creative Commons licentie – Naamsvermelding – Niet-commercieel – GelijkDelen.
- Inspraak van gebruikers, leveranciers, adviseurs en TNO is geborgd in de beheerstructuur.
- Er zijn kosten verbonden aan deelname aan het standaardisatieproces. Deze variëren van € 500,- tot € 50.000,- afhankelijk van de grootte van de organisatie.
- Gebruikers kunnen doorlopend wensen en behoeften kenbaar maken. CROW verzamelt de verbeterpunten en bundelt ze. Verbeteringen van de standaard worden in nieuwe releases doorgevoerd. CROW hanteert hierbij een jaarlijkse releasecyclus, waarbij de scope flexibel is en de planning vast. In aansluiting hierop vindt de openbare consultatie doorlopend plaats. Iedereen kan hierop reageren.
- Voor ieder verbeterpunt wordt nagegaan of de technische oplossing impact heeft op de 'backward compatibility' van de VISI standaard. Een nieuwe versie van de VISI-standaard (en/of een raamwerk volgens deze standaard) hoeft niet per se 'backward compatible te zijn'. Dit is steeds een weloverwogen keuze per onderwerp. Op dit moment zijn zowel versie 1.2 als versie 1.3 in gebruik.

2. Toegevoegde waarde

De interoperabiliteitswinst en andere voordelen van adoptie van de standaard wegen overheidsbreed en maatschappelijk op tegen de kosten, de risico's en nadelen. Voor elk van de te onderscheiden stakeholders (overheid, bedrijven en burgers) afzonderlijk zouden de baten voor de informatievoorziening en de bedrijfsvoering op moeten wegen tegen de kosten. Verder moeten de risico's aan overheidsbrede adoptie van de standaard (beveiliging, privacy) acceptabel zijn.

VISI structureert het communicatieproces met rollen, transacties en berichten, gebaseerd op de DEMO-methodiek. Door de communicatieafspraken te structureren, worden handelingen, doorlooptijd en faalkosten (gemiddeld 10 procent van de bouwsom) sterk verminderd. De eenduidigheid zorgt voor zekerheid en de mogelijkheid om effectief te sturen. Denk bijvoorbeeld aan termijnstaten, weekstaten en overzichten van openstaande acties. De praktijk heeft uitgewezen dat met de toepassing van VISI administratieve lasten worden verlaagd, wat tot besparingen leidt voor zowel opdrachtgever als opdrachtnemer. De voordelen van VISI nemen toe naarmate men langer met VISI werkt en de systematiek meer geïntegreerd is in de organisatie. In de eerste paar projecten met VISI zullen de kosten nog de overhand hebben. Naarmate er langer met VISI wordt werkt, worden de baten steeds groter.

3. Draagvlak

Aanbieders en gebruikers moeten voldoende ervaring hebben met de implementatie en het gebruik van de standaard.

De releasecandidate van versie 1.4 van de standaard is niet vrijgegeven en wordt momenteel geïmplementeerd. Naar verwachting vinden de keurmerktests in september plaats en komt de VISI-software beschikbaar in oktober. Met de uitrol van de software zal ook de definitieve versie van de VISI-leidraad (het specificatiedocument) beschikbaar zijn.

4. Opname bevordert adoptie

De opname op de lijst moet een geschikt middel zijn om de adoptie van de standaard te bevorderen.

Versie 1.4 van VISI is aangemeld voor de 'pas toe of leg uit'-lijst. Versie 1.3 van de standaard – en daarvoor versie 1.2 – is al opgenomen op deze lijst. Dit heeft geleid tot een toegenomen interesse van zowel de (semi-) overheid als het bedrijfsleven in de standaard. Het gebruik van VISI heeft echter nog niet de omvang die nodig is om de standaard als gangbaar (de facto standaard) te kunnen beschouwen. Er is nog een te zeer beperkte groep aanbieders. Verder wordt de standaard op dit moment vaak toegepast in de grond-, weg- en waterbouw (GWW-sector) en minder in de burger- en utiliteitsbouw (B&U-sector). Opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst is daarom het passende middel om de adoptie van de standaard verder te bevorderen.

Conclusie

Er is op voorhand één tijdsprobleem te verwachten: gebruikers hebben nog geen ervaring kunnen opdoen met het gebruik van versie 1.4 van VISI. CROW wordt opgeroepen om via een 'pilot' (of anderszins) aan te tonen dat digitale communicatie tussen partijen in een bouwproject kan worden afgehandeld met VISI versie 1.4.

Overigens zijn de wijzigingen van versie 1.4 ten opzichte van versie 1.3 marginaal en verbeterend, zodat de afhandeling van de digitale communicatie met versie 1.4 ook alleen maar beter zal zijn.

6. Samenhang

Forumstandaardisatie wil weten of de aangemelde standaard samenhangt met standaarden die reeds op de 'pas toe of leg uit'-lijst en gangbare lijst zijn opgenomen, of standaarden die voor toetsing in aanmerking komen. Uit de intake moet duidelijk worden of dit gevolgen heeft voor de toetsing en eventuele opname van de aangemelde standaard.

*1. Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en de standaarden die reeds op de **'pas toe of leg uit' -lijst** zijn opgenomen en wat betekent dit voor de toetsing en eventuele opname van de standaard?*

Er zijn geen standaarden gevonden.

*2. Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en de standaarden die reeds op de **gangbare lijst** zijn opgenomen en wat betekent dit voor de toetsing en eventuele opname van de standaard?*

Conform de aanmelding, worden in het specificatiedocument van de standaard de volgende standaarden genoemd: SSL (https), SOAP internet protocol en XML. Op de lijst voor gangbare standaarden staan HTTPS, SOAP en XML. SSL staat niet op de lijst voor gangbare standaarden. Wel TLS, de opvolger van SSL. Het voldoen aan TLS (TLS 1.0 of hoger, met minimaal 128 bits encryptie) is een van de verbeterpunten die in versie 1.4 is gerealiseerd. Eerder is aangetoond dat de standaard niet conflicteert met andere standaarden.

Datum
23-05-2014

3. Bestaat er samenhang tussen de aangemelde standaard en standaarden die in aanmerking komen voor opname op één van de lijsten en wat betekent dit voor de toetsing van de standaard(en)? (Denk bijvoorbeeld ook aan een gezamenlijke toetsing met (een deel van) deze aanvullende standaarden).

Het expertadvies van versie 1.3 noemt IFC en COINS. IFC staat voor Industry Foundation Classes, een internationale standaard voor de uitwisseling van 3D-geometrie data. COINS staat voor Constructieve Objecten en INtegratie van Systemen, een Nederlandse standaard rondom gebruik van bouwinformatie. Uitgangspunten voor de methodologie van COINS (en ook VISI) zijn opgenomen in ISO 29481-1.

VISI is tevens bedoeld als informatiemanagementsysteem binnen het Bouwwerk Informatie Management ('BIM' in de meest algemene zin des woords). In de engere betekenis van 'Bouwwerk Informatie Model' is het BIM de basis op grond waarvan alle relevante bouwwerkinformatie wordt opgeslagen, ontsloten en geregistreerd in alle bouwfasen: van functionele specificatie, ontwerp en bouw tot beheer, onderhoud en uiteindelijk sloop. Eenmalig inwinnen van data en meervoudig gebruiken en delen van informatie staat hierbij centraal.

7. Sponsorschap

De aanmelding van standaarden voor de lijsten van Forum en College dient ondersteund of gesponsord te worden door overheids- en/of (semi)publieke organisaties die de standaard reeds in gebruik hebben (of voornemens zijn dit te doen) en die de beoogde opname op de lijsten ondersteunen. Dit draagt bij aan het draagvlak voor de standaard, geeft zich op de functionele usecase voor de overheid en helpt bovendien om tijdens de toetsing de juiste experts te benaderen.

1. Welke overheden en/of (semi-)publieke organisaties ondersteunen de aanmelding van de standaard?

Conform de aanmelding, ondersteunen de volgende overheden en (semi-)publieke organisaties de aanmelding van de standaard: Gemeente Rotterdam, ProRail, Provincie Gelderland, Gemeente Den Haag, Gemeente Groningen, Rijksgebouwendienst, Amsterdam, Gemeente Breda, Gemeente Leiden, Gemeente Den Bosch, Dienst Vastgoed Defensie, Rijkswaterstaat, Waterschap Scheldestromen, Gemeente Haarlemmermeer.

2. Hebben deze organisaties de standaard geïmplementeerd?

Ja, dat wil zeggen versie 1.3. De releasecandidate van versie 1.4 van de standaard is niet gepubliceerd en wordt geïmplementeerd. Naar verwachting vindt de keurmerktest in september plaats en komt de VISI-software beschikbaar in oktober.

Met de uitrol van de software zal ook de definitieve versie van de VISI-leidraad (het specificatiedocument) beschikbaar zijn.

(zie ook punt 8 voor een uitwerking)

8. Functionele use case

Voor de standaard dient een duidelijke use case beschikbaar te zijn op basis waarvan overheden en/of instellingen uit de (semi) publieke kunnen bepalen of de aangemelde standaard voor hen relevant is en wie eventueel moet deelnemen aan de experttoetsing van de standaard.

De informatiestromen van brieven, e-mails, bestekken, tekeningen in opvolgende versies, vergaderingen en afspraken kunnen enorm zijn in een bouwproject. Zowel in omvang als qua tijdsduur en verwevenheid. Alle formele communicatie met berichten en bijlagen moeten terug te vinden zijn. Duidelijk moet ook zijn of het bericht is opgevolgd, naar wie het wanneer doorgestuurd is en welke status het heeft. Als deze communicatie goed gestructureerd wordt en afdoende bewaakt en bewaard, dan ontstaat er een objectieve en actuele en betrouwbare database van afspraken en referentiemateriaal. Alle projectpartijen hebben toegang tot de communicatie die voor hen belangrijk is. Zodoende is altijd duidelijk wie voor welk aspect verantwoordelijk is.

VISI is een sectorbrede en algemeen geaccepteerde open standaard om die formele communicatie te kunnen beheersen. CROW verzorgt ontwikkeling en onderhoud van deze open standaard namens de bouwsector. Verschillende overheden gebruiken de standaard en zijn betrokken bij de verdere ontwikkeling en het beheer ervan.